

Finansieringslandskapet for samisk språk og kultur 2025–2026: En strategisk dybdeanalyse av støtteordninger, politiske føringer og tildelingskriterier

1. Innledning: Et finansielt paradigmeskifte for samisk revitalisering

Årene 2025 og 2026 markerer et definerende veiskille i finansieringen av samiske formål i Norge. I kjølvannet av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (Dokument 19 (2022–2023)) har det oppstått et fornyet og akutt politisk press på å styrke infrastrukturen for samiske språk. Dette er ikke lenger utelukkende et spørsmål om kulturbevaring, men betraktes i økende grad som en reparerende handling og en nasjonal forpliktelse etter tiår med fornorskingspolitikk. Dette paradigmeskiftet manifesterer seg konkret i statsbudsjettet, i Sametingets strategiske budsjettprioriteringer, og kanskje aller tydeligst i de fylkeskommunale handlingsplanene som nå rulles ut i Troms, Finnmark, Nordland og Trøndelag.¹

Den finansielle arkitekturen for perioden beveger seg fra generelle, bredt definerte "kulturtilskudd" mot langt mer målrettede **revitaliseringstiltak** som krever målbar effekt. Vi ser en tydelig dreining bort fra isolerte, skolebaserte tiltak og over mot en holistisk tilnærming som forsøker å finansiere systemisk språkopplæring som involverer hele familiesystemet.³ Samtidig observeres en sterk regionalisering av ansvaret, der fylkeskommunene i nord og i sørsamisk område tar en mer aktiv og finansielt tung rolle gjennom egne kulturfond og forpliktende partnerskapsavtaler.⁴

Denne rapporten har som formål å gi en uttømmende, detaljert og strategisk oversikt over tilgjengelige midler for samisk språk, utdanning, kultur og samfunnsliv for søknadsårene 2025 og 2026. Analysen er strukturert for å gi profesjonelle søkere – enten de er institusjoner, kommuner, frivillige organisasjoner eller enkeltkunstnere – verktøyene de trenger for å navigere i et komplekst landskap av frister, kriterier og politiske føringer.

2. Strategisk kontekst: Politiske drivere og trender 2025–2026

For å lykkes med søknader i denne perioden, er det essensielt å forstå de underliggende trendene som styrer pengestrømmene. Det er ikke tilstrekkelig å ha et godt prosjekt; prosjektet må resonnerer med de politiske målene som forvaltningsorganene er satt til å

oppfylle.

2.1 Sannhets- og forsoningskommisjonens "lange skygge"

Rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen fungerer nå som et bakteppe for nesten alle nye bevilgninger. For eksempel har Troms fylkeskommune eksplisitt etablert sin nye tilskuddsordning for samisk språk og kultur som en direkte oppfølging av kommisjonens anbefalinger.⁶ For søkere betyr dette at prosjektbeskrivelser som eksplisitt knytter an til revitalisering, reparasjon og synliggjøring av tapt kulturarv, vil ha en strategisk fordel. Begreper som "språklig gjenvinning" og "dokumentasjon av tradisjonskunnskap" er sentrale nøkkelord i 2025.

2.2 Fra institusjon til familie og hjem

En annen markant trend er erkjennelsen av at skolen alene ikke kan redde språket. Sametingets budsjettdebatt for 2025 har synliggjort en uenighet om virkemidlene, der opposisjonen (blant annet Nordkalottfolket) har argumentert for å flytte midler fra institusjonelle basistilskudd over til direkte støtte til familier og språkopplæringsprogrammer i hjemmet.³ Selv om posisjonen har forsvart språksentrene, har denne debatten ført til økt fokus på "språkarenaer utenfor skolen". Midler til aktiviteter som involverer besteforeldre, foreldre og barn i felles aktivitet (f.eks. leseprosjekter, duodji-verksteder) er derfor høyt prioritert.⁷

2.3 Lærerkrisen som finansielt gravitasjonspunkt

Mangelen på samisklærere er prekær i alle språkområder. Dette har ført til at staten, gjennom Statsforvalterne, har etablert noen av landets mest generøse stipend- og videreutdanningsordninger. For 2025 og 2026 er vilkårene for å ta samisk i fagkretsen svært gunstige, både for den enkelte lærer (stipend) og for skoleeier (vikardekning). Dette er et område hvor det er "penger å hente" for kommuner som er villige til å tenke langsiktig rekruttering.

3. Sametingets tilskuddsportefølje: Kjernen i samisk språkfinansiering

Sametinget forvalter de mest sentrale, spesifikke ordningene for språkbevaring og utvikling. Budsjettet for 2025 er preget av en balansegang mellom å videreføre etablerte, velfungerende ordninger og å initiere nye satsinger rettet mot de hardest fornorskede områdene.

3.1 Språkavdelingen: Direkte og søkerbaserte midler

Sametingets språkmidler er kategorisert i to hovedstrømmer: direkte tilskudd til

nøkkelinstitusjoner (som språksentre) og åpne, søkerbaserte midler til prosjekter.

3.1.1 Samiske språksentre – Institusjonell basisfinansiering og strategisk rolle

Språksentrene utgjør den operative ryggraden i det lokale språkarbeidet. De fungerer som nav i sine lokalsamfunn, og tilbyr alt fra voksenopplæring til språkbud for barn. I revidert budsjett for 2025 er det foretatt justeringer i basistilskuddene for å sikre drift i en tid med høy prisvekst. Det er verdt å merke seg den politiske dynamikken her: Nordkalottfolket foreslo i sitt alternative budsjett å stryke økningen på 500 000 kr til hvert språksenter til fordel for direkte opplæringsprogrammer ³, men det vedtatte budsjettet opprettholder og styrker sentrene.⁸

For eksterne aktører (frivillige lag, kulturarbeidere) er det viktig å forstå at språksentrene ikke bare er mottakere, men potensielle *partnere*. Mange av sentrene har midler og mandat til å samarbeide om lokale prosjekter.

Detaljert tildelingsoversikt for 2025 (utvalgte sentre):

Mottaker	Kommune/ Fylke	Opprinnelig budsjett 2025	Revidert økning	Totalt tilskudd 2025	Vekst %
Isak Saba guovddáš	Nesseby	1 395 000 kr	+ 500 000 kr	1 895 000 kr	35,8 %
Tana samiske språksentre	Tana	1 245 000 kr	+ 500 000 kr	1 745 000 kr	40,2 %
Gáisi Giellaguov ddáš	Tromsø	1 245 000 kr	+ 500 000 kr	1 745 000 kr	40,2 %
Aajege	Røros	1 245 000 kr	+ 500 000 kr	1 745 000 kr	40,2 %
Lávgu AS	Alta	1 635 000 kr	+ 500 000 kr	2 135 000 kr	30,6 %
Gielem nastedh	Snåsa	1 245 000 kr	+ 500 000 kr	1 745 000 kr	40,2 %

Ástávuona giellagoah tie	Lavangen	1 245 000 kr	+ 500 000 kr	1 745 000 kr	40,2 %
--------------------------------	----------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Kilde: Sametingets reviderte budsjett mars 2025.⁸ Tabellen viser tydelig en prioritering av å løfte basisfinansieringen betydelig (30-40 %) for å kompensere for kostnadsvekst og aktivitetsøkning.

3.1.2 Språkutviklingstiltak (Søkerbasert) – Den store "sekken"

Denne ordningen har gjennomgått en strukturell endring. Tidligere var det separate pletter for ulike formål, men for å forenkle søknadsprosessen og redusere byråkrati, er flere ordninger nå slått sammen. Den dekker nå både generelle språkutviklingstiltak og de spesifikke, øremerkede midlene for lule-, sør-, pite-, ume-, skolte- og markasamisk område. Dette er hovedordningen for alle organisasjoner som vil drive språkarbeid.

- **Formål:** Målet er todelt: For det første at organisasjoner skal *dokumentere* og *utvikle* språket (f.eks. terminologiarbeid, innsamling av stedsnavn). For det andre å gi konkret *opplæring*.⁹
- **Budsjettramme 2025:** Posten er økt fra 4,8 mill. kr til **6,0 mill. kr** i revidert budsjett, en økning på 25 % som reflekterer satsingen.⁸
- **Søknadsfrist:** Ordningen praktiserer åpen søknadsfrist, men for å garantere behandling innen budsjettåret 2025, er absolutt siste frist satt til **3. november 2025 kl. 15.30**.⁹
- **Strategisk tips:** Sametinget har signalisert at de ønsker flere søknader, spesielt knyttet til de minste språkene (ume-, pite-, skoltesamisk). Prosjekter som fokuserer på disse språkene vil trolig møte stor velvilje.
- **Krav til gjennomføring:** Prosjekter må som hovedregel ferdigstilles innen 1 år etter tildeling. Det finnes dog en sikkerhetsventil der man kan søke om inntil 2 års utsettelse ved særlige grunner, men dette bør ikke planlegges inn fra start.⁹

3.1.3 Sámi giellavahkku (Samisk språuke)

Dette er en mer avgrenset, kampanjepreget ordning som skal støtte opp om den årlige språkuken (vanligvis uke 43).

- **Formål:** Synliggjøre og øke bruken av samisk språk i det offentlige rom, i sosiale medier og på lokale arenaer.
- **Søknadsfrist 2025: 30. august 2025 kl. 15.30**.¹¹
- **Søknadsstart:** Portalen åpner allerede 01.01.2025, så man kan (og bør) søke tidlig.
- **Målgruppe:** Denne ordningen er "lavterskel". Den egner seg ypperlig for biblioteker som vil ha en utstilling, barnehager som vil ha en markering, lokale bedrifter som vil skilte på samisk, eller idrettslag som vil trykke drakter med samisk tekst.
- **Strategisk tips:** Ettersom midlene er knyttet til en spesifikk uke, er det avgjørende at tiltaket har sin hovedtyngde i denne uken. Søknader som gjelder generelle driftsoppgaver

ellers i året vil bli avvist.

3.2 Utdanning, stipend og læremidler: Investering i fremtidens språkbærere

Utdanningssektoren er den kritiske infrastrukturen for rekruttering av nye språkbrukere. Uten lærere og elever stopper språkutviklingen opp. Sametinget har i 2025 tatt drastiske grep og økt satsene for flere stipender betydelig for å motivere ungdom og studenter.

3.2.1 Stipend til elever med samisk i videregående skole

Dette er en rettighetsbasert ordning, men den fungerer også som et sterkt økonomisk insentiv for ungdom til å velge – og beholde – samisk i fagkretsen gjennom hele videregående.

- **Målgruppe:** Elever i videregående skole som tar samisk som førstespråk, andrespråk eller fremmedspråk.
- **Budsjettramme 2025:** Økt betydelig fra 3,5 mill. kr til **5,0 mill. kr** i revidert budsjett.⁸ Denne økningen på nesten 43 % indikerer at Sametinget forventer (eller ønsker å stimulere til) en økning i antall elever.
- **Søknadsperiode:** For skoleåret 2025/2026 åpner søknadsskjemaet **01.01.2026**.¹²
- **Utbetaling:** Stipendet utbetales etter at skoleåret er i gang og dokumentasjon foreligger.
- **Kriterier:** Eleven må være heltidselev. Det er avgjørende at eleven faktisk *gjennomfører* opplæringen. Frafall kan medføre krav om tilbakebetaling.

3.2.2 Språkstipend høyere utdanning

For å dekke det enorme behovet for lærere, journalister, helsearbeidere og byråkrater med samiskkompetanse, tilbyr Sametinget aggressive stipender for høyere utdanning.

- **Målgruppe:** Studenter som tar samisk språk i høyere utdanning (bachelor/master-nivå) eller lærerutdanninger med tydelig samisk profil.
- **Budsjettramme 2025:** Økt fra beskjedne 400 000 kr til **1,3 mill. kr** – en massiv økning på 225 %.⁸ Dette signaliserer en krisesatsing på rekruttering.
- **Prioriteringer:** Tradisjonelt har sør- og lulesamisk blitt prioritert høyest grunnet den ekstremt prekære mangelen på lærere i disse områdene, men med den nye budsjettøkningen er det rom for en bredere støtte også til nordsamiskstudier.
- **Søknadsprosess:** Stipendet må søkes per semester (vår og høst). Det er altså ikke et engangsstipend for hele graden, men en løpende støtte.¹³

3.2.3 Utvikling av læremidler – En tung industriell post

Mens stipendene går til individer, går denne posten til forlag, forfattere og produksjonsmiljøer. Mangelen på oppdaterte læremidler, spesielt digitale og tilpasset fagfornyelsen (LK20S), er en konstant utfordring.

- **Budsjettramme 2025:** Totalt satt av **21,46 mill. kr**.⁸ Dette er en av de største

enkelpostene på Sametingets budsjett utenom drift.

- **Søknadsfrist: 1. april 2025 kl. 15.30.**¹⁴
- **Krav til ferdigstillelse:** 3 år. Dette reflekterer at utvikling av gode læremidler er komplekse prosesser som krever pedagogisk kvalitetssikring, språkvask, design og teknisk utvikling.
- **Strategisk tips:** Sametinget prioriterer læremidler som dekker "hull" i tilbudet. Søkere bør sette seg grundig inn i Sametingets handlingsplan for læremidler for å se hvilke fag og trinn som er definert som innsatsområder (f.eks. naturfag på lulesamisk, samfunnsfag på sørsamisk).

3.3 Næring, regional utvikling og kultur: Språk som samfunnsbygger

Samisk språk eksisterer ikke i et vakuum. Det er avhengig av levende lokalsamfunn hvor folk har jobb og lyst til å bo. Derfor har Sametinget koblet språkmål tett til næringsutvikling.

3.3.1 Regionalutviklingsprosjekter og Variert næringsliv

Disse ordningene er svært fleksible og ofte undervurdert som kilder til språkfinansiering. De kan brukes til prosjekter som styrker samisk språk *gjennom* næring eller samfunnsutvikling – for eksempel en reiselivsbedrift som utvikler samisk guiding, eller en IT-bedrift som lager samiske apper.

- **Vesentlig endring 2025:** Maksimal tilskuddsramme per prosjekt er økt til **800 000 kr** (tidligere lå taket på 400 000 – 500 000 kr).¹⁵ Dette gjør det mulig å finansiere langt mer ambisiøse prosjekter.
- **Søknadsfrist Regionalutvikling: 1. november 2025 kl. 15.30** (Åpen frist gjennom året).
- **Søknadsfrist Variert næringsliv: 3. november 2025 kl. 15.30.**¹⁵
- **Geografisk virkeområde:** Gjelder primært i kommuner som har samarbeidsavtale med Sametinget (STN-området og samarbeidskommuner).
- **Krav:** Ordningen krever ofte samfinansiering fra kommune eller fylkeskommune. Det forventes at prosjektet har lokal forankring.

3.3.2 Kultur- og idrettsstipend for ungdom

Dette er direkte stipend til talentfull ungdom, for å oppmuntre dem til å fortsette med sin aktivitet.

- **Målgruppe:** Ungdom mellom 16 og 25 år som markerer seg innen kunst, kultur og idrett.
- **Beløp:** 4 stipender á 25 000 kr deles ut årlig.
- **Søknadsfrist: 15. november 2025.**¹⁶

4. Statlige ordninger: Statsforvalteren og Utdanningsdirektoratet – Det tunge maskineriet

Staten har, gjennom Opplæringsloven, det formelle ansvaret for at elever får oppfylt sin rett til samisk opplæring. Midlene kanaliseres ofte gjennom Statsforvalteren, men systemet er preget av en inndeling basert på geografi og forvaltningsnivå som kan være forvirrende for utenforstående.

4.1 Kompetanseheving for lærere: "Gullkantede" ordninger

Dette er kanskje den strategisk viktigste ordningen for å løse lærermangelen på sikt. Den gir lærere mulighet til å ta videreutdanning i samisk med full lønnskompensasjon til skoleeier, eller solide stipender direkte til studenten.

4.1.1 Studiepermisjon for videreutdanning i samisk (2025/2026)

Ordningen fungerer slik at staten dekker vikarutgifter for skoleeier, slik at læreren kan frigjøres til studier på heltid eller deltid.

- **Forvaltningsstruktur:**
 - **Statsforvalteren i Troms og Finnmark:** Forvalter ordningen for søkere fra Nord-Norge (unntatt Nordland i visse tilfeller) og Østlandet.
 - **Statsforvalteren i Trøndelag:** Har et nasjonalt ansvar for sørsamisk og forvalter ordningen for søkere sør for Nordland (eller spesifikt Trøndelagsregionen).
- **Søknadsfrist (Nordland, Troms, Finnmark og øvrige landsdeler unntatt Trøndelag): 1. april 2025.**¹⁷ Merk den tidlige fristen!
- **Søknadsfrist (Trøndelag): 1. august 2025.**¹⁹ Denne senere fristen gir mer tid til planlegging for skoleeiere i det sørsamiske området.
- **Vilkår og bindingstid:** Dette er ikke "gratis penger". Lærer får en bindingstid som tilsvarer det *dobbelte* av permisjonstiden. Har man ett års permisjon, må man undervise i samisk i to år etterpå. Tilskuddet til skoleeier baseres på garantilønn for en adjunkt med 10 års ansiennitet, pluss sosiale utgifter.¹⁸

4.1.2 Stipend til lærerstudenter

For de som ennå ikke er ansatt som lærere, men er i utdanning.

- **Beløp:** Opptil **200 000 kr** kan være tilgjengelig, spesielt for de som tar master i sørsamisk grunnskolelærerutdanning.²⁰
- **Prosess:** Søknaden går ofte via skoleeier i samarbeid med Statsforvalteren, da målet er å sikre rekruttering til en spesifikk kommune.

4.2 Tilskudd til samisk opplæring i grunnskole og VGS (Driftsmidler)

Dette er midler som går til kommuner og fylkeskommuner for å dekke de løpende kostnadene ved å tilby samiskundervisning (lærerlønn, materiell).

- **Videregående opplæring:** Skoleeier (fylkeskommunen eller privatskolen) må søke.
 - **Søknadsfrist: 15. mai 2025** for skoleåret 2025/2026.
 - **Forvalter:** Utdanningsdirektoratet behandler nå disse søknadene sentralt, selv om

Statsforvalteren ofte er kontaktpunkt.²¹

- **Grunnskole:** Her er systemet lagt om for å redusere byråkrati. Kommuner søker ikke lenger på samme måte som før.
 - **Mekanisme:** Tilskuddet utbetales automatisk basert på **GSI-rapportering** (Grunnskolens Informasjonssystem) som gjøres på høsten året før. Det er derfor kritisk at skolene rapporterer korrekt antall samiskelever i GSI innen fristen (vanligvis 1. oktober).
 - **Satser:** Timesatsene er harmonisert og beregningen er nå lik for alle kommuner, uavhengig av om de er i forvaltningsområdet eller ikke.²²
- **Kvensk og finsk:** For skoler som også tilbyr kvensk eller finsk som andrespråk, er fristen for midler til dette **15. november**.²³

5. Fylkeskommunale ordninger: Regional kraftsamling og differensiering

Et av de tydeligste trekkene ved perioden 2025-2026 er at fylkeskommunene har fått – og tatt – et mye tydeligere ansvar for samisk kultur og språk. Dette skjer dels gjennom regionreformen, men også som en direkte respons på forventningene om reparasjon etter fornorskningen. Hvert fylke har sin egen profil.

5.1 Troms fylkeskommune: Ny giv med Sannhetskommissjonen som bakteppe

Troms etablerer fra 2025 nye strukturer for kulturfinansiering som skal gjøre det enklere for både profesjonelle og frivillige å søke.

- **Regionalt kulturfond for Troms:**
 - **Ny ordning:** Dette fondet er nyopprettet og skal fordele midler basert på regionale behov.
 - **Formål:** Styrke samspillet mellom det profesjonelle og det frivillige kulturlivet. Det er eksplisitt nevnt at ordningen skal stimulere til utvikling av samisk og kvensk kultur.
 - **Søknadsfrist 2025: 15. august 2025.**²⁴
 - **Pott:** Ca. 3 millioner kroner skal fordeles.
- **Prosjektilskudd til samisk språk og kultur:**
 - Dette er en særskilt ordning etablert som direkte oppfølging av Sannhets- og forsoningskommissjonen.
 - **Status:** Ordningen lyses ut fra 2025. Detaljerte frister publiseres løpende, men dette representerer "friske midler" dedikert til synliggjøring og styrking av samisk språk i fylket.⁶

5.2 Nordland fylkeskommune: Fokus på mangfoldet (Lule-, Pite- og

Sørsamisk)

Nordland er i den unike situasjonen at de forvalter interessene til både lulesamisk, pitesamisk, nordsamisk og sørsamisk befolkning. Fylket har markert seg med en offensiv holdning til skilting og synliggjøring.

- **Samfunnsutviklingsmidler:**
 - **Søknadsfrist: 26. mars 2025.**²⁵
 - **Relevans:** Dette er store midler som kan brukes til språkprosjekter som har en tydelig samfunnsbyggende dimensjon – for eksempel etablering av språksentre eller kulturhus som fungerer som møteplasser.
- **Regionale kulturfond (Samiske språk, kunst og kultur):**
 - **Frist:** Neste hovedfrist er **1. september.**²⁷
 - **Krav:** Prosjekter må være påbegynt i 2025.
 - **Eksempler på tildelinger 2025:** I fjor ble det delt ut 1 million kroner til 8 prosjekter. Blant mottakerne var Åarjelhsaemien Teatere (sørsamisk teater), Árran lulesamiske senter (dokumentasjon av kunst), og mindre lokale initiativer som "Snubbadagen 2025".²⁷ Dette viser at både store institusjoner og små bygdelag kan nå opp.
- **Forprosjektmidler (Sirkulære Nordland):**
 - **Frist:** Løpende søknadsfrist ut mars 2026.²⁸
 - **Relevans:** Selv om dette høres ut som miljøvern, kan midlene være svært relevante for prosjekter knyttet til tradisjonell kunnskap (árbediehtu), duodji (bærekraftig håndverk) og bruk av utmarksressurser.

5.3 Trøndelag fylkeskommune: Det sørsamiske ankerfestet

Trøndelag har et særskilt nasjonalt ansvar for sørsamisk språk, som er klassifisert som alvorlig truet.

- **Tilskudd til samiske tiltak:**
 - **Formål:** Synliggjøre og styrke sørsamisk språk og kultur i hele Trøndelag (ikke bare i kjerneområdene).
 - **Budsjett:** En pott på ca. 700 000 kr fordeles på prosjekter.
 - **Eksempler 2025:** Lena Katrine Sokki fikk midler til "Joikeverksted for barn", og Aajege språksenter fikk støtte til kurs i samisk arkeologi.⁵
 - **Søknadsfrist:** Løpende/åpen, men følger ofte fylkeskommunens generelle kulturfrister.
- **Samiske kulturminner:**
 - **Søknadsfrist: 1. november 2025.**²⁹
 - **Formål:** Registrering, skjøtsel og formidling av samiske kulturminner. Dette er viktig for stedsidentitet og språkbruk knyttet til landskapet.

5.4 Finnmark fylkeskommune

- **Midler til samiske formål:**

- Fylket har en årlig utlysning med en pott på ca. 1 million kroner.
- **Trend:** Fylkeskommunen rapporterer om økende interesse og antall søknader.⁴
- **Kontakt:** Det anbefales å kontakte spesialrådgiver for samisk og kvensk direkte for veiledning før søknad skrives.

5.5 Innlandet fylkeskommune: Den sørlige periferien

- **Lokal samfunnsutvikling:**
 - **Pott 2025:** 5 millioner kroner totalt. Maks 500 000 kr per prosjekt.
 - **Relevans:** Innlandet har (sammen med Trøndelag) ansvar for sørsamiske områder (Engerdal, Elgå). Midler herfra kan være avgjørende for revitalisering i disse områdene som ofte faller litt utenfor de store "nordnorske" ordningene.³¹
- **Regionalt kulturfond:** Søknadsfrist **15. januar 2026** (utlyst nov 2025).³²

6. Nordiske og internasjonale støtteordninger: Samarbeid over grensene

Samisk språk og kultur respekterer ikke riksgrenser. Sápmi strekker seg over fire land, og samarbeid med aktører i Sverige og Finland utløser tilgang på betydelige midler som mange norske aktører glemmer å søke på.

6.1 Samerådet (Sámiráđđi) – Det fellessamiske perspektivet

Samerådet forvalter midler som gjelder for hele Sápmi. Deres midler er ofte mindre byråkratiske enn statlige midler, men konkurransen er hard.

- **Kulturstøtte (Prosjekt, reise, arbeidsstipend):**
 - Dette er hovedordningen for kunstnere og kulturarbeidere.
 - **Søknadsfrist: 2. november 2025 kl. 23:59** (Gjelder for prosjekter som skal gjennomføres i 2026).³³
 - **Bruksområde:** Både tradisjonell og moderne kultur. Støtter ofte litteratur, musikkinnspillinger, utstillinger og turneer. I 2025 fikk blant annet Inger-Mari Aikio og Katarina Barruk støtte.³⁵
- **Dalán-stipendet (Hurtigstøtte):**
 - **Formål:** Støtte i uventede, presserende situasjoner som krever rask handling (f.eks. en invitasjon til en festival som kom sent, eller en akutt mulighet for et prosjekt).
 - **Beløp:** Maks 20 000 kr.
 - **Frist:** Åpen for søknader frem til **14. september 2025** (for inneværende periode).³⁴

6.2 Nordisk Kulturfond – "Opstart" som døråpner

Dette fondet støtter prosjekter med samarbeidspartnere i minst ett annet nordisk land (f.eks. et samisk samarbeid mellom Norge og Sverige).

- **Opstart (Oppstartsmidler):**
 - **Konsept:** "Få en bedre begynnelse". Dette er såkornmidler for å møtes, utvikle ideer og bygge nettverk *før* det store prosjektet starter.
 - **Beløp:** Opptil 25 000 DKK. Ingen krav til medfinansiering.
 - **Søknadsperiode 2025: 11. august – 14. november 2025.**³⁶
 - **Fordel:** Rask behandlingstid (ca. 30 dager). Dette er en "lavthengende frukt" for alle som har en idé om grenseoverskridende samarbeid.
- **Prosjektstøtte (Hovedutlysning):**
 - Større midler (opp mot 500 000 DKK) til selve gjennomføringen. Søknadsfrister to ganger i året (vår/høst). Neste store frist antas å være **3. oktober 2025** (basert på syklus) eller tidlig 2026.³⁸

7. Stiftelser og privat sektor: De "frie" midlene

Her ligger ofte de mest fleksible midlene som kan brukes til egenandeler i større prosjekter.

7.1 SpareBank 1 Nord-Norge (Samfunnsløftet)

Samfunnsløftet er en gigant i nordnorsk kulturfinansiering. De har en klar strategi om å bygge "bolyst" og "identitet".

- **Søknadsfrister:** Tre faste frister i året: **15. februar, 15. august, og 15. november.**³⁹
- **Fokus:** Prosjekter som treffer barn og unge prioriteres høyt. Språkprosjekter har mottatt betydelig støtte; Riddu Riđđu fikk for eksempel 750 000 kr til sin barnefestival for å fremme levende språkbruk gjennom lek.⁴⁰
- **Strategi:** I søknaden må språktiltaket kobles til begreper som "lokalsamfunn", "fremtid" og "tilhørighet".

7.2 Gjensidigestiftelsen

Stiftelsen er opptatt av trygge lokalsamfunn, inkludering og "noe å glede seg til".

- **Relevans:** De har hatt store utlysninger som "Noe å glede seg til i sommer". Dette kan finansiere språkcamper, utendørsaktiviteter med språkfokus, eller møteplasser for eldre og unge.⁴¹
- **Profil:** Fokus på folkehelse, frivillighet og inkludering.

7.3 Fritt Ord og Kulturrådet

- **Fritt Ord:** Stiftelsen er sentral for prosjekter som omhandler ytringsfrihet, debatt og dokumentar. De har hatt særskilte satsinger på samisk kritikk og journalistikk for å styrke den offentlige samtalen på samisk.⁴³
 - Frister: Løpende for små beløp. Større søknader: **januar, mai, august/september.**⁴⁴
- **Kulturrådet (Kulturdirektoratet):** Har hatt øremerkede midler (opp til 1 mill. kr) til samisk

kritikk. Dette er viktig for å bygge et fagspråk rundt kunst og kultur.⁴⁵

8. Syntese: Tidslinje for søknadsfrister 2025–2026

For å lykkes med finansiering, må organisasjoner planlegge etter årshjulet. Her er de kritiske datoene for høsten 2025 og inngangen til 2026.

Dato	Ordning	Forvalter	Merknad
Januar	Språkstipend VGS åpner (01.01)	Sametinget	For skoleåret 25/26
26. mars	Samfunnsutviklings midler	Nordland Fylke	
1. april	Studiepermisjon lærere	Statsforvalteren (Nord)	Gjelder Troms/Finnmark + Sør-Norge
1. april	Utvikling av læremidler	Sametinget	Stor pott (21 mill.)
15. mai	Samisk opplæring i VGS	Utdanningsdir.	Skoleeier søker
1. aug	Studiepermisjon lærere	Statsforvalteren (Trøndelag)	Kun for Trøndelag
15. aug	Regionalt kulturfond	Troms Fylke	Ny ordning!
15. aug	Samfunnsløftet (Hovedfrist)	SpareBank 1 NN	
30. aug	Sámi giellavahkku	Sametinget	Språkuken
1. sep	Regionale kulturfond (Samisk)	Nordland Fylke	Prosjekter påbegynt i 2025

14. sep	Dalán-stipend	Samerådet	Hurtigmidler
1. nov	Samiske kulturminner	Trøndelag Fylke	
1. nov	Regionalutviklingsprosjekter	Sametinget	"Åpen" frist (siste sjanse)
2. nov	Kulturstøtte (Prosjekt 2026)	Samerådet	Hovedutlysning for 2026
3. nov	Språkutviklingstiltak	Sametinget	Søkerbasert
3. nov	Variert næringsliv	Sametinget	Inntil 800k
14. nov	Opstart-midler	Nordisk Kulturfond	Nordisk samarbeid
15. nov	Kultur- og idrettsstipend	Sametinget	For ungdom
15. nov	Samfunnsløftet	SpareBank 1 NN	Siste runde 2025
15. nov	Kvensk/Finsk i skolen	Statsforvalteren	
15. jan '26	Regionalt kulturfond	Innlandet Fylke	Utlyses nov '25

9. Strategiske anbefalinger for suksess

Basert på analysen av tildelingskriterier, politiske signaler og budsjettposter, anbefales følgende strategier for perioden 2025–2026:

1. **Familiefokus i søknader:** Sametinget og politikerne signaliserer tydelig at de ønsker tiltak som når inn i hjemmene. Prosjekter som bygger bro mellom institusjon (barnehage/skole) og hjemmet vil bli prioritert. Beskriv hvordan tiltaket aktiviserer "den samiske storfamilien" og besteforeldregenerasjonen som ressurspersoner.
2. **Kombinasjonsfinansiering ("Stacking"):** Offentlige midler dekker sjelden 100 %. For et

kulturarrangement i Troms bør man for eksempel søke:

- *Sametinget*: Kulturtiltak eller Språkutvikling (3. nov).
 - *Troms fylkeskommune*: Regionalt kulturfond (15. aug).
 - *Sparebank 1*: Samfunnsløftet (15. aug).
 - *Merk*: Sjekk alltid reglene for maksimal offentlig støttegrad.
3. **Lærerløftet – grip sjansen**: Skoleeiere må være ekstremt proaktive med å søke statsforvaltermidlene. De økonomiske insentivene er nå så gode (lønnskompensasjon + stipend) at dette er den mest lønnsomme måten å bygge intern kompetanse på, men fristene er absolutte.
 4. **Nordisk dimensjon**: For større prosjekter, finn en partner på tvers av grensen. Dette åpner døren til Nordisk Kulturfond og Samerådet, som gir tilgang på "friske penger" som ikke belaster de norske budsjettene.
 5. **Utnytt økte rammer i næring**: At rammene for "Variert næringsliv" er nesten doblet, åpner for større investeringer i språkbedrifter. Tenk kommersielt: Kan språkformidling selges som en opplevelse? Kan språkteknologi lisensieres?

Avslutningsvis er budskapet klart: Det finnes midler, men de krever målrettet arbeid, gode partnerskap og en forståelse for at 2025 handler om reparasjon, rekruttering og regional stolthet.

Works cited

1. Samisk språk, kultur og samfunnsliv - Meld. St. 17 (2024–2025) - regjeringen.no, accessed December 10, 2025, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-17-20242025/id3095316/?ch=7>
2. Handlingsplan mot hets og diskriminering av samer 2025–2030 - regjeringen.no, accessed December 10, 2025, <https://www.regjeringen.no/contentassets/74ec0cf3d7a74c5582d0a7c61ec550db/no/pdfs/handlingsplan-mot-samehets-2025-2030.pdf>
3. Nordkalottfolkets forslag til revidert sametingsbudsjett 2025, accessed December 10, 2025, <https://nordkalottfolket.no/wp-content/uploads/2025/02/2502-NkF-forslag-til-revidert-budsjett2025.pdf>
4. En økende interesse for midler til samiske formål - Finnmark fylkeskommune, accessed December 10, 2025, <https://www.ffk.no/aktuelt/en-okende-interesse-for-midler-til-samiske-formal.65498.aspx>
5. Disse har fått tilskudd til samiske språk- og kulturaktiviteter i 2025 - Trøndelag fylkeskommune, accessed December 10, 2025, <https://www.trondelagfylke.no/en/vare-tjenester/kultur/sorsamisk/aktuelt2/disse-har-fatt-tilskudd-i-2025/>
6. Tilskudd til samisk språk og kultur - Troms fylkeskommune, accessed December 10, 2025,

- <https://www.tromsfylke.no/tjenester/tilskudd-stipend-og-priser/tilskudd-og-stipend/samisk/tilskudd-til-samisk-sprak-og-kultur/>
7. Sametingets budsjett 2025, accessed December 10, 2025,
https://sametinget.no/_f/p1/ib658fea5-7333-4ad1-af8e-57822f7afb6a/sametinget-s-budsjett-2025-sametingsradets-forslag-til-innstilling.pdf
 8. Sametingets reviderte budsjett mars 2025, accessed December 10, 2025,
https://sametinget.no/_f/p1/ic4f1d900-d8a4-4b12-8dc0-ea4a4b0cbb5c/sametingets-reviderte-budsjett-mars-2025.pdf
 9. Språkutviklingstiltak - Sametinget, accessed December 10, 2025,
<https://sametinget.no/stipend-og-tilskudd/oversikt-over-tilskuddsordninger/sprak/sprakutviklingstiltak/>
 10. 2,5 millioner kroner til samisk språkutvikling - Sametinget, accessed December 10, 2025,
<https://sametinget.no/adasa/2-5-milljoner-kroner-til-samisk-sprakutvikling.35290.aspx>
 11. Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - Sametinget, accessed December 10, 2025,
<https://sametinget.no/stipend-og-tilskudd/oversikt-over-tilskuddsordninger/sprak/spraktiltak-i-forbindelse-med-sami-giellavahkku/>
 12. Stipend til elever med samisk i videregående skole - Sametinget, accessed December 10, 2025,
<https://sametinget.no/stipend-og-tilskudd/oversikt-over-stipend/stipend-til-elev-r-med-samisk-i-videregaende-skole/>
 13. Stipend for høyere utdanning - Sámediggi - Sametingets støtteordninger - Stipendportalen, accessed December 10, 2025,
<https://stipendportalen.no/organisasjon/2111/tilskudd/1281>
 14. Utvikling av læremidler - Sametinget, accessed December 10, 2025,
<https://sametinget.no/stipend-og-tilskudd/oversikt-over-tilskuddsordninger/opplaring-og-laremidler/utvikling-av-laremidler/>
 15. Sametinget øker tilskuddsrammer i to tilskuddsordninger - Pressemelding - Radio Nordkapp, accessed December 10, 2025,
<https://www.radionordkapp.no/pressemelding/sametinget-ok-tilskuddsrammer-i-to-tilskuddsordninger/>
 16. Kultur- og idrettsstipend - Sametinget, accessed December 10, 2025,
<https://sametinget.no/kultur/sok-kultur-og-idrettsstipend/>
 17. accessed December 10, 2025,
<https://www.statsforvalteren.no/troms-finnmark/tilskudd/2025/04/studiepermisjon-for-videreutdanning-i-samisk-studiearet-20242025/#:~:text=Skoleeiere%20i%20Troms%20og%20Finnmark,april.>
 18. Studiepermisjon for videreutdanning i samisk studieåret 2025/2026 - Statsforvalteren, accessed December 10, 2025,
<https://www.statsforvalteren.no/troms-finnmark/tilskudd/2025/04/studiepermisjon-for-videreutdanning-i-samisk-studiearet-20242025/>
 19. Tilskudd til samisk i grunnopplæringen – videreutdanning eller tilskudd til stipender | Statsforvalteren i Trøndelag, accessed December 10, 2025,

- <https://www.statsforvalteren.no/trondelag/tilskudd/2025/08/studiepermisjon-for-videreutdanning-i-samisk/>
20. Opptil 200 000 kroner i stipend for sørsamisk lærerutdanning | Statsforvalteren i Trøndelag, accessed December 10, 2025,
<https://www.statsforvalteren.no/trondelag/barnehage-og-opplaring/samisk-opplaring-i-barnehage-og-skole/samisk-i-skolen/opptil-200-000-kroner-i-stipend-for-sorsamisk-larerutdanning/>
 21. Tilskudd til opplæring i samisk i videregående | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, accessed December 10, 2025,
<https://www.statsforvalteren.no/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/barnehage-og-opplaring/nyheter---barnehage-og-opplaring/2025/02/tilskudd-til-opplaring-i-samisk-i-videregaende/>
 22. Tilskudd til samisk opplæring er endret | Statsforvalteren i Trøndelag, accessed December 10, 2025,
<https://www.statsforvalteren.no/trondelag/barnehage-og-opplaring/nyheter-barn-ehage-og-opplaring/2023/02/tilskudd-til-samisk-opplaring-er-endret2/>
 23. Tilskudd | Statsforvalteren i Troms og Finnmark, accessed December 10, 2025,
<https://www.statsforvalteren.no/nb/troms-finnmark/tilskudd/?hy=2025>
 24. Regionalt kulturfond for Troms - søknadsfrist 15. august - Tjeldsund Kommune, accessed December 10, 2025,
<https://nyetjeldsund.custompublish.com/regionalt-kulturfond-for-troms-soeknad-sfrist-15-august.6723119-518811.html>
 25. accessed December 10, 2025,
https://regionalforvaltning.no/Startside/Velkommen.aspx?Ordning_Id=4589&Cookie=0#:~:text=Da%20kan%20du%20s%C3%B8ke%20om.mars%202025.
 26. accessed December 10, 2025,
https://regionalforvaltning.no/Startside/Velkommen.aspx?Ordning_Id=4589&Cookie=0#:~:text=Utlysning%20av%20tilskudd%20til%20samfunnsutvikling&text=Da%20kan%20du%20s%C3%B8ke%20om.mars%202025.
 27. 1 million til samisk språk og kultur - Nordland fylkeskommune, accessed December 10, 2025,
<https://www.nfk.no/om-fylkeskommunen/samisk/1-million-til-samisk-sprak-og-kultur.116300.aspx>
 28. Støtteordninger publisert av nordland fylkeskommune - Regionalforvaltning, accessed December 10, 2025,
<https://www.regionalforvaltning.no/Startside/VelkommenStotteordning.aspx?Forvalter=Nordland+fylkeskommune>
 29. accessed December 10, 2025,
<https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/kultur/sorsamisk/aktuelt2/utlysning-av-tilskudd-for-samiske-kulturminner/#:~:text=N%C3%A5%20kan%20du%20s%C3%B8ke%20om.kulturminner%2C%20kulturmilj%C3%B8er%20og%20samisk%20fart%C3%B8yvern.>
 30. Søk nå! Midler til samiske formål 2025 - Finnmark fylkeskommune, accessed December 10, 2025,
<https://www.ffk.no/tjenester/samisk-og-kvensk-norskfinsk/aktuelt-samisk-og-kve>

nsk-norskfinsk/sok-na-midler-til-samiske-formal-2025.63945.aspx

31. accessed December 10, 2025,
https://regionalforvaltning.no/Startside/Velkommen.aspx?Ordning_Id=4559&Cookie=0#:~:text=Det%20er%20sett%20av%205.prosjekt%20er%20500%20000%20kr.
32. Tilskotsordning for lokal samfunnsutvikling i distriktskommunane i Innlandet 2025 – Startside, accessed December 10, 2025,
https://regionalforvaltning.no/Startside/Velkommen.aspx?Ordning_Id=4559&Cookie=0
33. Cultural Fund of the Saami Council – Sámiráđđi, accessed December 10, 2025,
<https://www.saamicouncil.net/en/cultural-fund>
34. Kulturstöd — Sámiráđđi, accessed December 10, 2025,
<https://www.saamicouncil.net/se/kulturstod>
35. Samerådet delte ut kulturstøtte for 2025 – Sámiráđđi, accessed December 10, 2025,
<https://www.saamicouncil.net/news-archive/sameradet-delte-ut-kulturstotte-for-2025>
36. Få en bedre begyndelse med Opstart | Støtte – Nordisk Kulturfond, accessed December 10, 2025,
<https://nordiskkulturfond.org/stoetteprogrammer/faa-en-bedre-begyndelse-med-opstart>
37. Get off to a better start with Opstart | Funding Programmes | Nordic Culture Fund, accessed December 10, 2025,
<https://nordiskkulturfond.org/en/funding-programmes/get-off-to-a-better-start-with-opstart>
38. Nordisk Kulturfond, accessed December 10, 2025,
<https://mypage.nordiskkulturfond.org/>
39. Sparebankstiftelsen – Gaver til allmennytelige formål, accessed December 10, 2025, <https://snnstiftelsen.no/>
40. Samfunnsløft for samisk språk og talenter – SpareBank 1 Nord-Norge – Cision News, accessed December 10, 2025,
<https://news.cision.com/no/sparebank-1-nord-norge/r/samfunnsloft-for-samisk-sprak-og-talenter.c2802870>
41. Muligheter for å søke støtte via Gjensidigestiftelsen – Tjeldsund Kommune, accessed December 10, 2025,
<https://www.tjeldsund.kommune.no/muligheter-for-aa-soeke-stoette-via-gjensidigestiftelsen.6645407-518811.html?showtipform=2>
42. Gjensidigestiftelsen, accessed December 10, 2025,
<https://www.gjensidigestiftelsen.no/>
43. En million kroner til samisk kritikk – Kunstkritikk, accessed December 10, 2025,
<https://kunstkritikk.no/en-million-kroner-til-samisk-kritikk/>
44. Søknadsfrister – Fritt Ord, accessed December 10, 2025,
<https://frittord.no/nb/sok-stotte/soknadsfrister>
45. Tidsskrift og kritikk – kulturradet.no – Kulturdirektoratet, accessed December 10, 2025, <https://webadmin.abmd.no/stotteordning/-/vis/tidsskrift-og-kritikk>